

I. Námět byl převzat z učebnice *Český jazyk pro 3. ročník základní školy* (cv. 19/51) z nakladatelství Fraus.

 Cv. 19/51:

Připrav osnovu pro popis školní aktovky z obrázku. Popiš ji. Můžeš využít slova a spojení z nabídky. (stylizace)

Nabídka: rozměry 36x26x10 cm, odlehčená, tmavě modrá, reflexní stříbrné lemování, obrázek delfína, ucho, přihrádky, kapsa, zip, přezka, jmenovka, nastavitelné popruhy, čalounění, zpevněná stěna, vyztužené dno, poutko na klíče, po straně, vpředu, vzadu, nahoře

Pozn.: Pro žáky je i přes výběr jazykových prostředků tento úkol velmi obtížný, protože chybí část kompoziční, tj. práce s osnovou, která je pro žáky při popisu velmi důležitá. Proto nabízím pomůcku:

 Moje aktovka

1. Jak jsem aktovku **získal** a jak dlouho už ji **nosím**?
2. Jaký **má** tvar a jak **je** velká?
3. Z jakého materiálu **je vyrobena** a čím **upoutá** naši pozornost? (barva, obrázek, ...)
4. Z kterých částí se aktovka **skládá**?
5. Co se mi na ní nejvíc **líbí**?
6. Kam ji **ukládám**, když **nejsem** ve škole?

Pozn.: Otázky jsou voleny tak, aby žák, pokud na ně bude odpovídat celou větou, téměř nepoužíval tvary sloves *mít* a *být*. Doporučujeme, aby nácvik popisu probíhal nejprve ústně, např. ve dvojicích (jeden žák čte otázku, druhý na ni odpovídá, pak si role vymění).

II. Očekávaný výstup RVP ZV ČJL-1-09:

Žák píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.

Ve Standardech pro základní vzdělávání (minimální úroveň) se jedná o **indikátor č. 2:**

Žák sestaví popis předmětu (zvířete/osoby) a popis pracovního postupu, dodržuje logickou návaznost; pracuje podle otázkové osnovy.

K ověřování byla použita vzorová úloha č. 2, na základě které žák sestaví popis prostý podle následující otázkové osnovy:

 Moje nejoblíbenější hračka

- a) Co to **je**?
- b) Od koho jsi ji **dostal**? Jak jsi ji **získal**?
- c) Jak **vypadá**? (velikost, barva, materiál...)
- d) Kam ji **ukládáš**, když si s ní **nehraješ**?
- e) Co se ti na ní nejvíc **líbí**?

Pozn.: Uvedou osnovu chápejte prosím opět jako pomůcku pro sestavování popisu mladšími žáky. Je sestavena tak, aby byla využitelná pro popis téměř kterékoliv hračky. Budu ráda, pokud se vám ji podaří ještě vylepšit!!!

Popis postavy podle obrázku (4. ročník). Neproběhla část kompoziční, žáci neměli osnovu.

Dlouhý

Dlouhý je velké postavy. Má velké boty. Má sukovitou hůl. Má zelený oblek. Má za kloboukem pero. Má černý klobouk. Má rozčuchané vlasy. V ruce má kytku. Má hnědé vlasy. Má vousy. Má černé knoflíky. Má zelenou košili.

Pozn: Úkol je převzat z učebnice nakladatelství Fraus pro 4. ročník; žáci měli popsat podle obrázku postavu Dlouhého. Slohové práce, pokud vůbec vznikly, měly podobný charakter jako výše uvedený text.

- a) Pokud takovou práci opravujeme, je nejdůležitější, abychom nejprve seřadili věty podle logické posloupnosti. Tzn. že nad každou větou napíšeme pořadové číslo. Poté necháme žáky text přepsat podle čísel 1.–x. Jinak to bohužel nejde.
- b) Dalším krokem je odstranění příliš častého používání tvarů slovesa *mít*. Žáky vedeme k tomu, že lze některé věty spojit v souvětí. Ukázka může velmi dobře posloužit pro práci ve skupinách:
 - nejprve žáci čtou text samostatně;
 - pak čteme text společně nahlas;
 - pokládáme žákům k textu otázky typu: *líbí/nelíbí se ti ukázka a proč; co by šlo vylepšit a jak apod.*

Snažíme se je přivést k poznání, že žák přeskakuje z místa na místo, věty na sebe logicky nenavazují apod. Mám dobré zkušenosti, že se žáci na opravě chybných textů hodně naučí.